

РЕШЕНИЕ

№ 8

гр. гр. Хасково, 03.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ХАСКОВО, III ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на седми декември през две хиляди двадесет и трета
година в следния състав:

Председател: Нели Д. Иванова

при участието на секретаря Нина П. Делчева
като разгледа докладваното от Нели Д. Иванова Гражданско дело №
20225640102781 по описа за 2022 година

Предявени са от К. Х. П. с ЕГН:***** от *****, със съдебен
адрес *****, адв.Д. В. М., против „Вивус БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458,
сътседалище и адрес на управление гр.София, ул.”Димитър Хаджикоцев“
№52-54, представляван от З. С. Р. и А. М., обективно съединени искиове с
правно основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, във вр. чл.143, ал.1 и чл. 146, ал. 1 от
ЗЗП и чл. 55, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД.

В исковата молба се твърди, че ищцата е страна по договор за кредит
№9760265003/28.01.2022г., сключен с „4финанс“ ЕООД. Съгласно договора
ищцата трябвало да заплати и такса за бързо разглеждане на документи в
размер на 170,20лв. Ищцата твърди, че погасила цялото задължение по
договора за кредит, а именно 1100лв. – главница, 37,06лв. – лихва и 170,20лв.
– такса за бързо разглеждане.

Според ищцата, така уговорената „такса бързо разглеждане“,
предвидена в договора за кредит е нищожна на основание чл.10а, чл.19 ал.4
от ЗПК, вр.чл.22 от ЗПК, чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД и чл.143 ал.1 и чл.146 от ЗЗП.
Услугата „такса експресно разглеждане“ представлявала услуга с възможност
за улеснена процедура за получаване на парични средства, т.е. по своята
същност тази услуга представлявала дейност по усвояване и управление на
кредита и била в пряко нарушение на чл.10а от ЗПК. Освен това
накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД било
налице, когато се нарушава правен принцип – изрично формулиран или пък
проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. Предвид
накърняването на добрите нрави се стигало до значителна не еквивалентност

на насрещните престации по договорното съглашение, до злоупоставяне на интересите на ищцата с цел извличане на собствена изгода на кредитора. Така се нарушавал принципът на добросъвестност при участие в облигационните отношения. Съгласно чл.21 ал.1 от ЗПК, всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона била нищожна. Така уговорената клауза „такса бързо разглеждане“, предвидена в договора за кредит, била нищожна на основание чл.146 ал.1 от ЗЗП, тъй като неравноправните клаузи били нищожни. Същата била нищожна и поради това, че се стигало до нарушаване на нормативно предвидения размер на ГПР и заобикаляне на закона на основание чл.26 ал.1 пр.2 от ЗЗД, вр.чл.19 ал.4 от ЗПК.

Предвид изложеното, се иска от съда да постанови решение, с което да обяви за нищожна клаузата „такса бързо разглеждане“, предвидена в договор за кредит №9760265003/28.01.2022г., на основание чл.10а, чл.19 ал.4, вр.чл.22 от ЗПК, чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД и чл.143 ал.1 и чл.146 от ЗЗП. На основание чл.55 ал.1 от ЗЗД се иска осъждане на ответника да заплати на ищцата сумата от 170,20лв., представляваща недължимо платена като „такса бързо разглеждане“ по така уговорената клауза, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба до окончателното изплащане. Поради същите съображения се иска постановяване на решение, с което да се приеме за нищожна уговорената „такса бързо разглеждане“, предвидена в договор за кредит №9760265007/15.09.2022г., на основание чл.10а, чл.19 ал.4, вр.чл.22 от ЗПК, чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД и чл.143 ал.1 и чл.146 от ЗЗП. Претендира присъждане на разноси по делото.

Ответникът не депозира отговор на исковата молба в срока по чл.131 от ГПК, но в същия срок предявява насрещен иск, с който оспорва твърденията в исковата молба като неоснователни и необосновани. Счита, че предявените от ищцата искове следва да се отхвърлят изцяло като неоснователни и недоказани, а в условията на алтернативност заявява прихващане на две еднородни насрещни изискуеми задължения, в случай, че се приемат атакуваните клаузи „такса бързо разглеждане“ за нищожни, моли да се извърши прихващане до размера на по-малкото и да му се присъдят направените разноси. С насрещния иск се иска прихващане със сумата от 1612лв., представляваща просрочено задължение по договор за кредит №9760265007/15.09.2022г. на ищцата към ответното дружество, ведно със законната лихва за забава върху главницата, считано от датата на изпадане в забава – 14.10.2022г. Представя писмени доказателства. Ответникът прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатското възнаграждение на ищцата.

В срока по чл.131 от ГПК ищцата депозира отговор на предявения насрещен иск, като го оспорва като неоснователен по подробно изложени съображения.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в съвкупност, както и доводите на страните, съобразно изискванията на чл. 235, ал. 2, вр. чл. 12 ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

Не се спори между страните, а и от представените по делото писмени доказателства (Договор за кредит № 9760265003, сключен на 28.01.2022г., и Договор за кредит № 9760265007, сключен на 15.09.2022г) се установява, че между ищцата К. Х. П. /кредитополучател/ и ответника „Вивус БГ“ ЕООД /кредитодател/ са сключени описаните два договора, тоест че между страните са възникнали валидни облигационни правоотношения.

По силата на Договор за кредит № 9760265003/28.01.2022г. ищцата получила сумата от 1100 лева, при ГПР 49.70%, ГЛП 40.99% и срок на кредита - 30 дни. Съгласно условията на договора, тя следвало да заплати и такса за бързо разглеждане на документите в размер на 170.20 лева.

По силата на Договор за кредит № 9760265007/15.09.2022 г. ищцата получила сумата от 1300.00 лева, при ГПР 49.70%, ГЛП - 40.99%, със срок на кредита от 30 дни, като следвало да заплати и такса за бързо разглеждане на документи в размер на 268.20 лева.

При така установената фактическа обстановка съдът достигна до следните правни изводи:

Предявени са при условията на обективно кумулативно съединение искове с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД, във връзка с чл.143, ал.1 и чл. 146, ал. 1 от ЗЗП и чл. 55, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД, които са процесуално допустими. Разгледани по същество, същите са изцяло основателни като съображенията за това са следните: Без съмнение и изхождайки от предмета и страните по процесните договори - физическо лице, което при сключване на договора действа извън рамките на своята професионална компетентност и финансова институция по смисъла на чл.3, ал.1 ЗКИ, предоставяща кредита в рамките на своята търговска дейност, съдът приема, че процесните договори имат характеристиките на договори за потребителски кредит, чиято правна уредба се съдържа в действащия ЗПК, в който законодателят предявява строги изисквания за формата и съдържанието на договора за потребителски кредит, уредени в глава трета, чл.10 и чл.11. СЕС многократно е подчертавал, че националният съд е длъжен служебно да преценява неравноправния характер на договорните клаузи, попадащи в обхвата на Директива 93/13 и по този начин да компенсира неравнопоставеността между потребителя и доставчика, като аргументи в този смисъл са изложени в редица решения.

Процесните клаузи съдът намира за неравноправни, съгласно чл.143 ал.2 т.5 от ЗЗП, според която разпоредба неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е и уговорка, която го задължава при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка. Ето защо, на основание чл. 146 ал.1 от ЗЗП и доколкото няма данни да са индивидуално уговорени тези клаузи се явяват нищожни, поради което произтичащото от тях вземане е недължимо от потребителя-длъжник по договорите за кредит.

По отношение на таксата за бързо разглеждане, предвидена в процесните договори за кредит съдът намира, че нейното уговаряне е в нарушение на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, тъй като е свързана с усвояването и управлението на кредита, а цитираната разпоредба предвижда изрична

забрана за заплащане на такси и/или комисионни за действия, свързани с усвояването или управлението на кредита. Срокът, в който ще бъде заплатена заемната сума, няма как да не бъде характеризирани като действие, свързано с усвояването на кредита – следователно заплащането на такса, свързана с начина и срока на изплащане на заемната сума, противоречи на императивна правна норма. Чрез тази клауза се постига още една неправомерна цел, а именно прехвърлянето на тежестта от неизпълнението на задължението на кредитодателя за извършване на обективна, добросъвестна и отговорна оценка на кредитоспособността на потребителя. Съгласно чл. 2 ЗПК, целта на закона е да осигури защита на потребителите чрез създаване на равноправни условия за получаване на потребителски кредит, както и чрез насърчаване на отговорно поведение от страна на кредиторите при предоставяне на потребителски кредит. Един от аспектите на отговорно поведение на кредиторите при предоставяне на потребителски кредит е задължението на кредиторите преди сключването на договор за кредит да направят оценка на кредитоспособността на потребителя – аргумент от чл. 8, § 1 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на директива 87/102/ЕИО на Съвета и чл. 16, ал. 1 ЗПК. Следователно с подобни клаузи за такси за бързо разглеждане на документи чрез икономически средства кредиторите прехвърлят тежестта от неизпълнението на задължението за проверка на кредитоспособността на потребителя на самия него, тъй като чрез тях се обезпечават евентуалните неблагоприятни последици от неизпълнение на договора за потребителски кредит поради поведението на кредитора. С оглед гореизложеното, съдът намира, че и клаузата, касаеща таксата за бързо разглеждане, респ. заплащането ѝ представлява неравноправна клауза. Подобни клаузи са във вреда на потребителя, не отговарят на изискванията за добросъвестност и водят до неравновесие между правата и задълженията на потребител и търговец. Съгласно чл. 146, ал. 1 ЗЗП, неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Ако клаузите са били изготвени предварително, се счита, че същите не са уговорени индивидуално, тъй като потребителят не е имал възможност да въздейства върху съдържанието им. Точно такъв е настоящият случай. Общите условия са били изготвени предварително, без да бъде предоставена възможност на потребителя да уговаря тяхното съдържание. Ето защо, коментиранията клаузи са нищожни. В допълнение следва да бъде посочено във връзка с трите процесни договора за кредит, че в тях е предвиден размер на годишния процент на разходите в допустимите от закона граници под 50 %. Въпреки това настоящият съдебен състав не счита, че императивната норма на чл. 19, ал. 4 от ЗПК е спазена. Мотивите за този извод се основават на легалната дефиниция, дадена в § 1, т.1 от ДР на ЗПК, за понятието "общ разход по кредита за потребителя" - това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за

кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Следователно, когато потребител извърши разходи за допълнителна услуга, ако тя е свързана с договора за кредит и предпоставя сключването му, тези разходи следва да бъдат включени в годишния процент на разходите, вкл. и с оглед изложеното по-горе по отношение на таксите за бързо разглеждане. В настоящия случай предвидените суми за таксата за бързо разглеждане не са включени в годишния процент на разходите, с което е постигнато заобикаляне на разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК.

С оглед гореизложените съображения съдът намира предявените иски за прогласяване нищожност на клаузите за „такса за бързо разглеждане“ по процесните договори за кредит, сключени между страните, за основателни и счита, че следва да се уважат. Следва в този смисъл на основание чл.55 ал.1 от ЗЗД да бъде осъдено ответното дружество – кредитодател да заплати на ищцата – кредитополучател сумата от 170.20 лева - недължимо платена като „такса бързо разглеждане“ по Договор за кредит № 9760265003/28.01.2022г., като дадена без наличие на правно основание.

Следва да се разгледа и предявения насрещен иск, с който се иска отхвърляне на предявените иски в настоящото производство, както и в случай на уважаване на първоначално предявените иски за нищожност на атакуваните клаузи за бързо разглеждане се прави искане за прихващане до размера на по-малкото с дължимите от ищцата суми по договорите за кредит, които се твърди, че се явяват просрочени към момента. Съдът намира така предявения насрещен иск за неоснователен и счита, че следва да бъде отхвърлен. От една страна прихващане може да се иска само по първия договор за кредит, по който има искане за връщане на недължимо платена сума за такса за бързо разглеждане, но е по втория договор, където само се атакува тази клауза като нищожна, но няма направено искане за връщане на платени суми и дори няма твърдение за плащане на подобни. Ето защо, следва да се разгледа искането за прихващане със сумата платена по Договор за кредит № 9760265003/28.01.2022г., по който се твърди, че ищцата е допуснала просрочие и не е заплатила дължимите суми за главница и лихва. Тези твърдения на ответното дружество се опровергават категорично с представения платежен документ, от който се установява, че ищцата е изплатила на кредитора цялата дължима сума по Договор за кредит № 9760265003/28.01.2022г. в общ размер на 1307,26лв. на 26.02.2022г. При тези данни по делото съдът приема, че се установява по несъмнен начин изплащане на цялата дължима сума по Договор за кредит № 9760265003/28.01.2022г. от страна на ищцата и то в срока, предвиден със самия договор. Ето защо, следва извод, че няма просрочие при заплащането на дължимите от ищцата суми по този договор нито за главницата, нито за лихвата, поради което и няма основание за извършване на прехващане с недължимо платената от нея такса за бързо разглеждане. По отношение на втория процесен договор не се търси връщане на суми по същия, поради

което е не може да се извърши поисканото от ответника прихващане. С оглед гореизложените съображения следва да се отхвърли изцяло предявения насрещен иск.

Предвид крайния изход на делото, както и с оглед обстоятелството, че ищцата е направила изрично и своевременно искане за разноски по настоящото производство, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК следва да ѝ се присъдят такива в общ размер на 200лв. за платени държавни такси по всяко от съединените дела.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищцата адв. Д. В. М. сумата от общо 1200 лева, представляваща възнаграждение за осъществено от него процесуално представителство, защита и съдействие по настоящото дело, определено според правилата на чл.38 ал.2, вр. ал.1 т.2 от Закона за адвокатурата /ЗАдв./, вр. чл.2 ал.2 и ал.5 ЗАдв., вр. чл.7 ал.2 т.1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения в редакцията ѝ действаща към момента на определяне на възнаграждението от съда, тъй като при сключване на договорите последното не е определено с оглед приложение на разпоредбата на чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА ЗА НИЩОЖНИ клаузите „такса бързо разглеждане“, предвидени в сключените между страните Договор за кредит № 9760265003/28.01.2022г. и Договор за кредит № 9760265007/15.09.2022г., на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД, чл.143 ал.1 и чл.146 от ЗЗП.

ОСЪЖДА „Вивус БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.”Димитър Хаджикоцев“ №52-54, представляван от З. С. Р. и А. М., да заплати на К. Х. П. с ЕГН:***** от *****, на основание чл.55 ал.1 от ЗЗД, сумата от **170.20 лева** - недължимо платена като „такса бързо разглеждане" по Договор за кредит № 9760265003/28.01.2022г., ведно със **законната лихва**, считано от **01.11.2022г.** /датата на депозиране на исковите молби/ до окончателното изплащане.

ОТХВЪРЛЯ предявения от „Вивус БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.”Димитър Хаджикоцев“ №52-54, представляван от З. С. Р. и А. М., против К. Х. П. с ЕГН:***** от *****, насрещен иск за сумата от 1612лв., представляваща просрочено задължение по договор за кредит №9760265007/15.09.2022г. на ищцата към ответното дружество, ведно със законната лихва за забава върху главницата, считано от датата на изпадане в забава – 14.10.2022г, като неоснователен.

ОСЪЖДА „Вивус БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.”Димитър Хаджикоцев“ №52-54, представляван от З. С. Р. и А. М., да заплати на К. Х. П. с ЕГН:***** от *****, направените по делото **разноски** за държавна такса в размер общо на **200лв.**

ОСЪЖДА „Вивус БГ” ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.”Димитър Хаджикоцев“ №52-54, представляван от З. С. Р. и А. М., да заплати на адв. Д. В. М. с ЕГН:*****, адрес на кантората - *****, **адвокатско възнаграждение** по делото, на основание чл.38 от ЗА, в размер на **1200 лева**.

Решението може да бъде обжалвано пред Окръжен съд - Хасково в двуседмичен срок

Съдия при Районен съд – Хасково: /п/ не се чете

Вярно с оригинала!

Секретар: Н. Д.